

Brencelj

Letnik I. v lažnjivi obleki. Štev. 11.

Izhaja v mesecu dvakrat, kedar ga je volja. — Veljá celo leto 2 gold, 40 kr., pol leta 1 gold. 20 kr.

Uradni del.

K. Dežman, znana liberaluška glava, posestnik veliko redov blamaže, vitez srebrnih grabelj, okinčan s križcem dolgega nosa itd. itd., izvoljen je po vodstvu nemškutarske stranke za glavnega generala. Včeraj so se mu poklonili vsi konšt. veljaki, med katerimi se je posebno svetil zavoljo dolgega nosa gosp. Poprovič.

Tisti konšt. veljaki, kateri so tožili „Brencelja“ in s tem pokazali, da znajo loviti muhe, postavljeni so v red pajkov.

Župan, ki je nedavno iz Dunaja prinesel toliko fig, da vstreže vsakemu, kdor jih želi, je izvoljen častni ud vrtnarskega društva s tem pogojem, da ne sné vseh fig sam. Sadja cena se je vsled te dogodbe nenavadno ponižala.

Konšt. društvo dobilo je vsled spomenice proti duhovščini diplom tajnega društva Hotentotov, katero ponuja nekaj poslancev, pripravljenih pojesti vse sovražnike liberaluhov.

Pri razstavi dobro rejene govedine dobil je prvo darilo gosp. E. Trpinček, kateri je prišel z velikim številom volov; drugo darilo za največe osle se je odločilo nekemu doktorčku, kateri je trdil, da bo na Slovenskem tedaj mir, kedar bo na razvalinah cerkev rastla trava.

Razglas,

veljaven za celo Dežmanijo.

Vse solze sem že vzel v „štant“, kolikor se jih toči po deželi, da objokujem spridenost sedajnega veka, kajti moje besede, pisma in članki ne vspešijo čisto nič; nacijsionalna bolezen in slovanska ideja gro-

zovitno razsajati vkljub zdravniku norcev, dr. Kasmacherju, po deželi. Sklical sem celó 29 pomagačev, kateri sedijo v glavnem mestu, pa brez posebnega vspeha.

Ker je, kakor skušnja kaže, vse moje delo zastonj, sem sklenil za svojo deželo te-le postavbe:

§ 1. Kdor dá svojemu pesu imé Dežman, bo kaznovan s tem, da v štirih sejah posluša moje govore.

§ 2. Kdor vpije „Živijo!“, bo voljen za šest mesecev v konšt. društvo.

§ 3. Kdor ima dolg nos ali prodaja fige brez posebnega dovoljenja, bo obsojen v društvo turnarjev pri suhem kruhu in mojem maslu s 3 „Tagblatt-i“ na teden.

§ 4. Taborove svetinje nositi je ostro prepovedano; kdor se pregreši, si mora naročiti za cel teden „Tagblatt“.

§ 5. Kdor se bo zasačil z grabljami v roki, bo obsojen, da nese spomenico mestnega odbora na Dunaj.

§ 6. Besedi „nemškutar“ in „liberaluh“ sti ostro prepovedani. Kdor ju vkljub prepovedi izgovori, bo mesto mene šel v „vice“ — za tri dni.

§ 7. Kdor je ud kakega nacijsionalnega društva, bo šel v turnarski obleki na Janjče.

§ 8. Kdor zahteva, da se predlagajo predmeti v šolah v slovenskem jeziku, bo kaznovan s tem, da pride za cel mesec v Piskrovo pest.

§ 9. Ljudoljubnost in prijazno vedenje in ravnanje s kmeti se uči pri gosp. Pajku.

§ 10. Po celi Dežmaniji seje se konoplja.

To se razglasi s tem pristavkom, da sem vzel v službo „špiceljna“ policijskega komisarja Häng-a, kateri je dosedaj trpinčil in gajžljjal le dijake, pa ima vse lastnosti, sukati in brisati tudi odrasčene.

V Kravji dolini 1. grabljana.

Man - Dež, m. p.
konšt. general.

Ž. U. Pan, m. p.
konšt. vladar.

To pa že!

Dolgo dolgo je čakal „Brencelj“, Dežmanov pot je potil, pičlo je živel o kulturi, s Dežmanovim maslom zabeljeni, in o „Fortschritt“-šnapsu, da je bil tenak ko mravljinec, vse le za vas, nehvaležneže, ki ga niste hotli nikdar ubogati.

Nek pregovor pravi, da še celó nemškutar po 40. letu zadobí pamet, kakošno, ne poyé, brž ko ne pa se bo reklo: konšt. pamet, kajti človeška ni tako draga, da bi se ne dala kupiti že prej, tudi ne tako svojeglavna, da bi ji ne bili mlajši ljudje všeč.

Zdaj ste jo vdeli! V tej luknji je rak! Vse prizadevanje vaše, da bi iztrebili kugo slovanske ideje, ktera se je posebno po taborih širila in trosila med ljudstvo in sicer s strašnim vspehom, bil je le polžev trud, kateri leze na zid, in dospevši blizo vrha, zopet nazaj pade v prst. Kdor je videl vaše napenjanje, slišal vaše govore in bral vaše časnike, videlo se mu je, da sodni dan ni daleč, kajti kedar se spravijo možje ko vi na noge, začno celó uši kašljati. Kdo vam je kos! Tako postopanje je „Brenceljnu“ všeč, ponosno bo nosil konšt. marko celó na Žabjeku, kamor ga mislite poslati na počitnice, kajti svest si je, da vsaj med tem se ne boste blamirali.

Tako je prav! Policajev je bilo pičlo število, kajti vsak nemškutar ima pravico, tirjati si dva angela yarha, da mu prižigata smodke, branita muhe itd. Ste li tako pozno zapazili, da je klic „Živijo“ nevaren, da taborske svetinje so začarane in da javni mir kalijo le slovenski časniki? Le preganjajte, vstavljajte, tožite jih, in ne mirujte prej, dokler niso vsi obsojeni.

Zakaj ni vsaka dežela tako srečna ko naša? Zakaj nima vsako mesto odbora ko mi? Kak pomen ima že številka 30! Za 30 srebernikov se je Judež obesil, 30 samovladarjev je nekdanj na Grškem divjalo, vsak odbornik je že 30 let star, morda ima celó vsak 30 grošev v žepu, in ako gré stvar po sreči, bo imel ob letu 30 blamaž. Ako pridejo vsi k seji, je ravno 30 stolov polnih, ne eden več, ne manj, trideset nosov se lesketá v zbornici — ako ni morda Kásmacherjevega pajdaša v društvu; 30 podpisov ima sloveča spomenica z Zakrajšekovim križem vred, 30krat v letu praznujejo med sabo rojstne dneve, 30 „hoch“ se sliši pri napitnicah in 30 pinj visí na žeblih, kedar zborujejo. Kedar „Brencelj“ priletí, se jih jezi 30, celó tam, kjer bi jih ne bilo treba, jih je včasih vseh 30. Vsi skupaj imajo 60 ušes, ravno toliko očí, nog in rok, 600 prstov in brž ko ne tudi 30 glav, kajti tega ne smemo dvomiti, dokler se nam ne dokaže, da je glav več ali manj.

Trideset jih je tedaj, in ako gredó jest klobase in pivo pit, jih snedó ravno trideset in popijejo trideset vrčkov pive. Trideset jih bo vladalo in oponiralo „Sloveniji“, pa kedar bo njihova dóba pri kraji, jih bo šlo ravno trideset rakom žvižgat.

To pa že!

Feljton.

Mameluški zbor.

Nazočil je blizo polovico udov v konšt. kapah in liberalnih hlačah. Na prsih se sveti vsakemu zlat križec blamaže.

Tajnik poroča o dozdanjem delovanji društva. Iz poročila vidi se, da od začetka ni šteló društvo nobenega uda, a sčasoma pristopilo jih je toliko, da je društvo bilo v stanu, spolniti svoj namen. Imelo je med tem mnogo sej, v katerih se je omlatilo petdeset kozolcev prazne slame. Ker jo je pa še dokaj mlatiti, najel se je pód gosp. Legata, kateri ga je ponujal za polovico dozdanjega plačila.

Stroški društva znesli so blizo 50 pretolčenih venarjev, ktere je plačal znani blagodušni g. Drehohr. Prevdarek za tekoče leto kaže, da se bo potrebovalo več penezov, kajti napraviti je nekaj pišalk in orgelc za usta, nekaj nik, ktere je zgubil dolgi Frice, nekaj lesenih kónj, koleselcev itd. Pestrne, ktere so najete za varstvo in pestovanje mameluške dece, zahtevajo po dve deži Dežmanovega masla in tako svetinjo, kakoršne so se naročile na spomin zmage na Jančah, in ktere se dobivajo po izvirni ceni pri blagajniku gosp. Morétu.

Poročilo se odobrí in berejo se došle peticije. Znamenite med njimi so:

1. Gosp. Turniček se pritoži, da se mu je seglo v privilegirano pravico, ker so šli drugi brez njegovega dovoljenja se blamirat na Dunaj. Ob enem naznani, da odstopi, pogodivši se z Županom in Poprovičem, svoje pravice omenjenima gospodoma.

2. Gosp. dr. Kásmacher prosi privilegije za novo iznajdbo „flajštrov“ za dolge nosove.

3. Gosp. Paver, znana bistra glava, naznani, da je vstrojil Dežmanove grablje tako, da se dajo rabiti za kampiljne, s kterimi bi se posebno dali kampiljati Slovenci.

Vse te peticije se izročijo posebnemu odseku. Za tem stopi na sod g. Pisker in prične tako-le:

„Slavna gospóda! Kdo izmed nas ne vé, da smo poklicani vladati celo deželo, celo kraljestvo, kajti med nami je veliko kapitala in inteligencije na čebre! Rešili smo že veliko važnih vprašanj, so med nami možje, kteri so iznajdli železnico ne le na Triglava, ampak celó v mesec; gosp. kapitalist Moré jo bo izpeljal na svoje stroške. Znano je, da zná vsak izmed nas pet šteti, čeravno se nam ne bere na obrazu. Danes imam zopet jako vážno vprašanje, kterega pa slavno društvo ne bo rešilo, kajti jaz sem si ž njim vbijal glavo že več tednov. (Vse se

Najkrajša pot.

V mameluški deželi se je naredila in razglasila postava, da se ne sme nič storiti brez dovoljenja gospôske.

V Kurji vasi se podere brv čez vodo. Župan, mameluk od nog do glave, čeravno ne mameluškega rodú, hoče se ravnati po ostri postavi in naznani to gosposki s sledečim pismom, se vé da v mameluškem jeziku:

„Slavna gospôska! Podpisani naznanja, da se je v njegovi srenji podrla brv čez vodo, koja je zelo potrebna. Naj jo blagovoli tedaj sl. gospôska brž ko brž popraviti. J. Klobuštrovič, župan.“

Čez tri tedne dobi sledeči odgovor:

„Gospod J. Klobuštrovič, župan v Kurji vasi! Naznanilo zarad podrte brvi se je na znanje vzelo in odločila komisija, da naredi proračun. Počasnovič, komisar.“

Dva tedna potem se pripelje komisija z inženirjem, pregleda in preceni stroške popravljene brvi. To naznani gosposki s tem-le dopisom:

„Cestni oddelek za mostove gospôski v L.! Podrta brv se je ogledala in naredil proračun za popravljeno. Stroški bodo znesli 75 gold. 3 kr. in $\frac{1}{2}$ vinarja. To se naznani sl. gospôski v vedenje in pristojno ravnanje. P. Šemaževič, inženir.“

Čez pet tednov doide županijstvu v Kurji vasi ta-le dopis:

„Županija Kurje vasi! Komisija, pregledavši in cenivši popravljeno brv, nam je poslala to-le sporočilo. (Je priloženo.) To se naznani s pristavkom, da se bo napravila očitna dražba in razglasila na vaše stroške po časnikih.

Počasnovič, komisar.“

Čez teden bere tesarski mojster Zvitovič v časniku

Razglas.

„3. prihodnjega meseca oddala se bo v očitni dražbi poprava podrte brvi v Kurji vasi. Kdor jo želi prevzeti, naj se oglasi omenjeni dan.

Klobuštrovič, župan.“

čudi, Zakrajšek poprime „Tagblatt“ in ga bere.) Čujte tedaj vprašanje, katero se mi dozdeva politično-socialnega pomena! (Predsednik Brič, kateri je dosedaj vi-teško jahal lesenega konja po dvorani, odpre usta in poslušaj.) Glasí se: „Zakaj miži petelin, kedar poje?“ (Tihota; vse omolkne.)

„Vem, slavna konšt. gospôda, da niste študirali viših šol na Vrhniki, kjer se uči modrost, tedaj ne zahtevam rešenja tega vprašanja od vas. Predlagam pa, da obljudi naš kapitalist gosp. Moré 1000 gold. tistemu, kdor ga reši. Mislim, da je moj predlog vsakemu po volji.“

Zbor enoglasno pritrdi temu predlogu in pooblasti g. Moréta, da pripravi 1000 gld. v ta namen.

Gosp. Moré jame iskati po žepih svojo listnico; obrne vse žepe, a ni ga cvenka. Ko vidi, da ga vse nekako čudno gleda, reče:

„Ne morem zapopasti čudnih slučajev! Kedar potrebujem denarja in bi imel kaj plačati, pozabim listnico domá za pečjo. Ne zamerite, gospôda, da se odtegnem za minuto in jo poiščem.“

S temi besedami buti skoz vrata ko hudournik in — išče menda še zdaj svojo listnico. Za njim pride strežaj in pomete dvorano z vsem, kar je v nji. Tedaj se konča seja in zunaj izlezejo udje iz smetilnice.

Zvitovič se pelje v Kurjo vas in prevzame popravo za 165 gold. 99 $\frac{1}{4}$ kr. Po dokončanem delu dobi županija v Kurji vasi sledečo prošnjo:

„Slavna županija! Podpisani ponižno naznanja, da je poprava brvi veljala 3 gold. 67 $\frac{3}{4}$ kr. več, ko se je preračunilo. Prosi tedaj, da se mu izplača pogojeni znesek in še vrh tega narasli izvanredni stroški. Ob enem je naznanil to tudi gospôski.

Zvitovič, tesarski mojster.“

Dopis gospôske gosp. Zvitoviču, tesarskemu mojstru:

„Tù se vam naznani, da so se izvanredni stroški precenili in na 3 gold. 67 $\frac{1}{3}$ kr. znižali.

Počasnovič, komisar.“

Dopis gospôske županiji v Kurji vasi.

„Tù se vam pošljejo stroški popravljene brvi.

Naznanilo županije, kolek . . .	—	gold. 50	kr.
Cestna komisija z inženirjem . . .	16	„	23 $\frac{1}{2}$ „
Razglasi po časnikih	19	„	25 $\frac{1}{2}$ „
Stroški očitne dražbe	8	„	24 $\frac{3}{4}$ „
Pogojen znesek	165	„	99 $\frac{1}{4}$ „
Poboljšek za izvanredne stroške . . .	3	„	67 $\frac{1}{4}$ „
Koleki	13	„	25 $\frac{2}{3}$ „
Papir, pisarji itd.	24	„	— $\frac{1}{4}$ „

skupaj 251 gold. 66 $\frac{1}{4}$ kr.,

ktere plačati se vam tù ukaže.

Počasnovič, komisar.“

Brv je gotova, a prvi, ki čez njo gré, pade v vodo, ker se deska zlomi. Srenja godrnja in župan Klobuštrovič hoče zopet komisijo, da bi popravila brv, a srenja se mu vstavi in domač tesar Hitrovič jo naredi v šestih urah za 1 gold. 23 kr. prav trdno.

Župan se prime za lase in toži: Nova brv, v šestih urah narejena, veljá 1 gold. 23 kr., popravljena pa, koja se je vrh tega brž podrla, mnogo časa, med katerim so morali ljudje vodo bresti, in 251 gold. 66 $\frac{1}{4}$ kr.! Lepi časi mnogopisja!

S tem je bila stvar dognana. Ali je župan še kedaj take malenkosti naznanjal na višem mestu ali ne, tega ne vemo povedati.

Strašna smrt.

Popotnik, potovaje po slovenskih deželah, najde sredi ceste mrtvo truplo gospôsko oblečenega človeka. Hitro se podá k bližnjemu županu in naznani nesrečo. Raztelesenje pokaže, da je nesrečnež glada umrl.

Vsa vprašanja po imenu, stanu in domu mrtvega so delj časa brez vspeha, in videlo se je, ko da bi bil čisto tuj.

Nedavno pripoveduje nek krčmar to žalostno novico svojim gostom, kar skoči eden po koncu in ko se mu je natančneje popisala postava umrlega, zapuje: „Nesrečnež! Saj se mi je zdelo, da bo taka!“

Vse ga obsuje in poprašuje govornika, kateri slednjič vstreže radovednim s sledečo žalostno povestjo:

„Ni davno, ko sva sedela z umrlim pri ravno tej mizi in se menila o različnih stvaréh, med drugim tudi o slovenskem jeziku v uradnih. Jaz sem trdil, da je povsod večidel še ostalo pri starem, da so le redki slovenski dopisi kmetom. Na to jezen vstane in mi jezo reče, da to ni res.“

„„Dobro“ — ga zavrnem — „jaz Vam dam za vsak slovenski dopis, ktereга mi prinesete, cel goldinar.““

„„Že veljá, mož beseda“, pravi in se podá na pot. A nikdar več ga nisem videl. Revče brž ko ne

ni našlo, kar je iskalo, si ni nič zaslužilo in je moralo glada umreti“.

Vse je ginjeno od žalostne dogodbe in verje, da je slovenščina skoz in skozi vpeljana v uradnike.

Novice.

— Nedavno sedita v gostilnici dva nemškutarja in se menita o politiki, se vé da v nemško-ljubljanskem jeziku. Beseda dá besedo, vedno hujši je prepir, kar skočita po koncu in se stepeta, potem odrineta. Drugi dan se tožita. Kmetič, ki je blizu njih pil poliček vina, je poklican čez kake dni pred sodnika, da priča, kateri tožencev je kriv. „Blagi gospod“, jame kmetič, praskaje se za ušesi, „tega ne morem povedati, kajti prepirala sta se nemški, tepla pa slovenski“. Sodnik ju zapodí.

— Prijatla se srečata na trgu. „Si slišal neverjetno novico?“ vpraša A. „Ne! kakošna pa je?“ veli B. „Da je Dežman včeraj zapisal se k Matici in Sokolu?“ „Ne, tega nisem slišal“, odgovori B. zavzet. „Jaz tudi ne!“ se smeje A. in odide.

Zavračilo.

Odkar sedim na stolu mestnega svetovalca, prizadevajo si postopachi in drugi nepridneži trositi po mestu in mene zasmehovati, češ, da ne umem ne pisati ne brati, ker nisem nikdar v šoli hlač trgal. Temu nasproti naznanim celemu svetu, da to je laž, kajti študiral sem celó deseto šolo na — Vrhniki.

✠ Zakrajšek ✠

mestni odbornik.

Vprašanje: Čigava hiša je čisto brez dolgov in davkov oproštena?

Višnjevskega polka.

Poslancema.

Večkrat so naši možje v zadregah hodili na Dunaj, Vendar predrago jim b'lo fige na Dunaj' kup'vat. Dobro pregovor je znan, za sitneže jako primeren: „Tu se na figo mi vsed', videl Benedke boš koj!“

O kresu.

Kurjač: Prokleta kultura! Menda še ni dovolj suha, polna še nacionalnega soka in smole, da se le kadí. Že sem polil kup s celo dežo masla, a kakor se mi zdi, sem pogasil celó žerjavico, da komaj eno poleno tli. Grablje so že skrhane. In vrag zadej se tako sladko smeja! Menda se mi posmehuje. Proklete grablje!

N A Z N A N I L A.

Vabilo.

Ker je šel vnovič en ud našega društva na Žabjek in sicer, da se ozdravi tiste magnetične bolezni, koja je polagoma na-se potegnila 3000 gld., je izpraznjena 1 turnarska obleka z zibelko vred. Išče se tedaj namestnik.

Brič,

varh turnarjev.

Škornje à la Janče

priporoča slavnemu občinstvu

J. Golč,

liberalni čevljar.

Tudi se dobivajo pri meni škornje za poslance na Dunaj.

Za konfiskanje časnikov

ponuja se nekdo, ki za „Brenceljna“ prav marljivo skrbi. Več se izvé pri

policiji.

Razglas.

Konšt. društvo naznani častitemu občinstvu, posebno starišem in varhom otrok, da se bo v kratkem odprla

10. šola na Vrhniki.

Vodstvo te sloveče šole se je izročilo vrlemu in izvedenemu učitelju A. Heurichu.

Načrte in programe predmetov, kateri se bodo učili, razpošilja začasni ravnatelj

J. Häng.

30.000 goldinarjev

se ponuja na posodo. Pogoji se izvedó pri

A. Moré-tu,

kapitalistu.